

Kultura dražení

Padělání trhu s uměním v Číně

28. října, 2013, David Barboza, Graham Bowley and Amanda Cox

Zdroj: <http://www.nytimes.com/projects/2013/china-art-fraud/>

Na konci večerní aukce během jarního výprodeje aukčního domu China Guardian v květnu 2011 dosáhla inkoustová malba „Orel sedící na borovici“ z roku 1946 od Qi Baischi, jednoho z čínských mistrů 20. století, překvapující ceny: 65,4 milionu dolarů. Žádná čínská malba dosud nedosáhla takové ceny na aukci. Koncem roku se ukázalo, že tato událost má globální důsledky – Čína překonala USA, které byly sídlem dosud největšího trhu s uměním a aukcemi.

Ale dva roky po aukci mistrovské dílo Qi Baishi stále zůstává v pekingském skladu. Vítězný dražitel odmítl zaplatit, jelikož vyvstaly pochybnosti o pravosti díla.

„Orel stojící na borovici“, zdroj Agence France-Presse, další obrázky od Artron.

Co se týče té samé aukce, kupci nezaplatili téměř za polovinu nejdražší prodaných děl. Tento trend neplacení za drahá díla se v roce 2011 opakoval napříč pevninskou Čínou.

Trh je ve velmi nejistém stavu,“ řekl Alexander Zacke, expert na asijské umění, který provozuje online mezinárodní aukční dům Auctionata. „Nikdo nebude brát následky v Číně příliš vážně.“

Jistě, i když se umělecký svět obdivuje čínskému vzkvétajícímu trhu, půlroční přehled New York Times ukázal, že mnoho z prodejů – transakcí, které měly představovat téměř třetinu aukčních zisků země v posledních letech – se ve skutečnosti neuskutečnilo.

Stejně tak je problematické, že trh byl zaplaven padělkami, často masově vyráběnými a stal se živnou půdou pro korupci, kdy obchodní manažeři podlézají státním činitelům a podplácejí je uměním. Podvod zcela jistě není něčím neznámým pro mezinárodní umělecký svět, ale experti varují, že tento trh je obzvláště zranitelný, protože stejně jako čínský průmysl, expandoval moc rychle na to, aby se dal regulovat.

Vlastně jen několik málo oblastí obchodu nabízí tak odhalující pohled na tuto socialistickou společnost vrávoraající směrem ke kapitalismu jako je trh s uměním. Jako mnoho luxusních podniků v Číně, exploze kupců shánějících se po umění byla poháněna zadržovaným konzumem těch nově zbohatlých. Poptávka je tak obrovská, že minulý rok země, která sotva měla trh s uměním dvacet let nazpět, hlásí 900% nárůst zisku z aukcí oproti roku 2003 – na 8,9 miliardy dolarů. V USA to v roce bylo 8,1 miliardy dolarů.

Keramické vázy a džbány se suší než se vypalují v pecích továrny Xiong Jianjun, jedné z nejznámějších čínských výrobců reprodukcí v Jingdezhen, starobylém centru výroby porcelánu. Adam Dean.

přispívá k přívalu padělků. Umělci jsou zde trénováni ve výrobě imitací starých čínských mistrů a rutinně produkují kvalitní kopie maleb a dalších děl jako je keramika a jadeitové artefakty. Tato tradice se protнула s novým lukrativním trhem s uměním, na kterém reprodukce, které umí vyrábět tolik lidí, jsou často nabízené jako pravé. Bylo by těžší vyrobit plodnější prostředí k rozšiřování padělků.

„Toto je současná výzva,“ řekl Wang Yannan, prezident a ředitel China Guardian, druhého největšího národního aukčního domu. „Každému Číňanovi nejdříve přijde na mysl otázka zda jde o padělek.“

Léta mnoho padělků procházelo nepozorovaně jako díla předávaná od kupce ke kupci, jejich ceny se postupně zvyšovaly. Ale skandály přitahující pozornost čím dál tím více ukazují na rozsah padělání a zasévají pochybnosti o širším trhu. V jednom případě, před třemi lety,

Zatímco zvyky Číňanů nakupovat luxusní zboží často napodobují zvyky západní, poptávka po umění reflektuje pouze čínský vkus. Zatímco zbytek světa draží Pollocka a Rothka, čínští kupci typicky jdou po tradičních čínských kusech – jedni chtějí mistry z 15. století, jiní moderní umělce, např. Zhang Daqiana, jednoho z mnoha, který si vybral, že bude tvořit ve starém stylu.

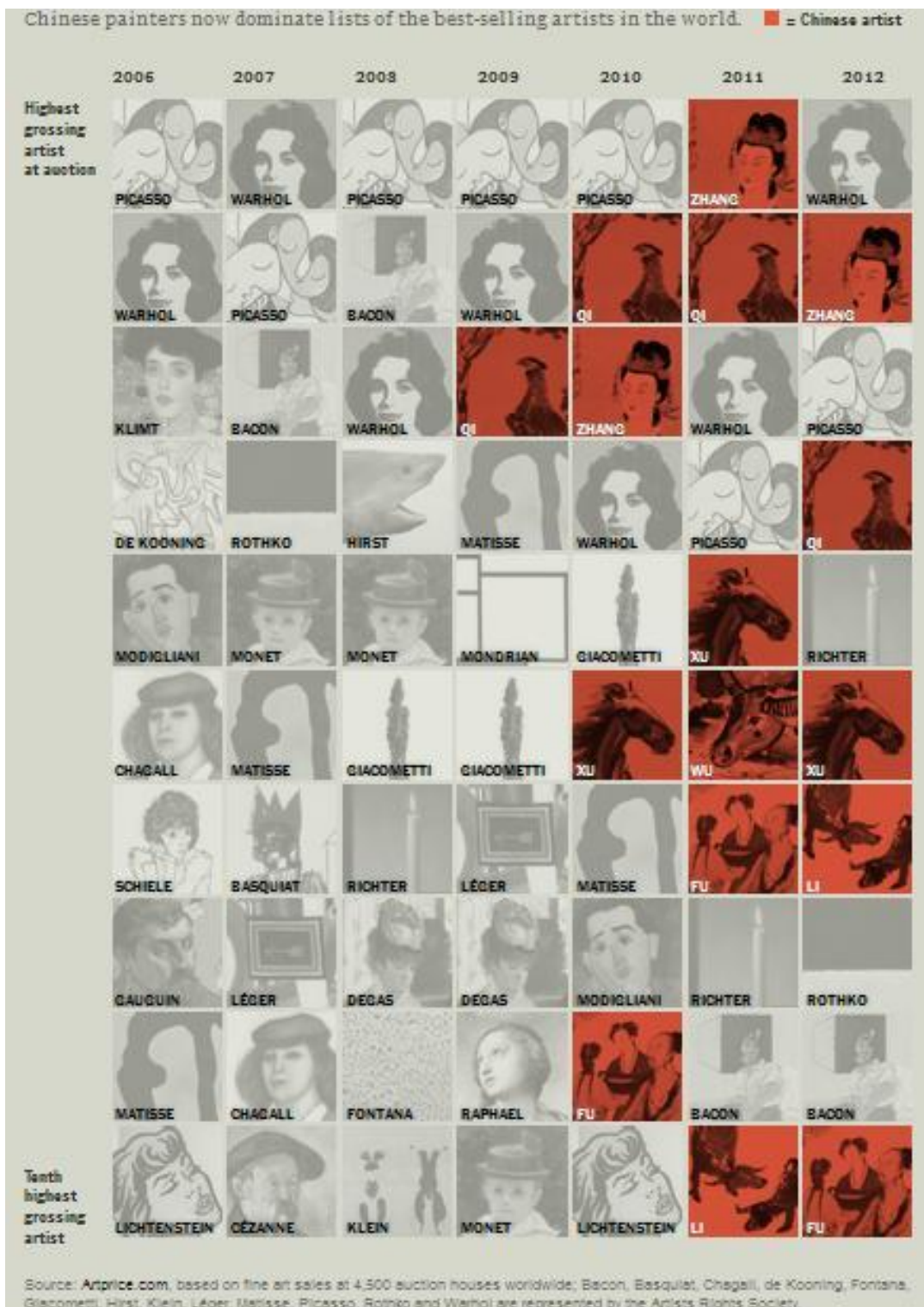
Právě tento obdiv ke kulturní minulosti teď ohromně

olejomalba přisuzovaná umělci z 20. století Xu Beihong, prodaná na aukci za více než 10 milionů dolarů se ukázala být dílem studenta, vytvořeným 30 let po umělcově smrti během cvičení ve škole na jedné z vůdčích čínských uměleckých akademií.

Ještě více zahanbující bylo červencové rozhodnutí vlády o uzavření soukromého muzea v provincii Hebei kvůli podezření, že téměř všechno, co se v něm nachází – všech 40 tisíc artefaktů, včetně porcelánové vazy dynastie Tang – je padělané.

„Na trhu byli padělatelé vždycky, ale záleží na proporcích,“ říká Robert D. Mowry, bývalý kurátor asijského umění na Harvardu, který je dnes konzultantem Christie's.

Čínští malíři dnes dominují na seznamu nejlépe prodávaných umělců na světě

Zdroj: Artprice.com, založeno na prodeích výtvarných děl na 4 500 aukcích po celém světě; Bacon, Basquiat, Chagall, de Kooning, Fontana, Giacometti, Hirst, Klein, Léger, Matisse, Picasso, Rothko and Warhol jsou reprezentováni Společností pro práva umělců.

Znepokojení týkající se padělků a ochlazující se ekonomika zdá se ztlumilo nadšení na čínském trhu s uměním. Po vyvrcholení v roce 2011, se oznámené zisky podle Arts Economics (výzkumná společnost, která studuje mezinárodní trh) snížily o 24 % v roce 2012. Předpokládá se, že by rok 2013 měl být mírně lepší než rok 2012.

Čínský aukční průmysl a vláda společně oznámili, že se chystají odstranit zneužívání a učinit přítrž dalšímu poškozování důvěry spotřebitelů, zejména když je trh s uměním v současnosti mnohými považován jako jedno z nejistějších míst jak investovat. „Většina Číňanů nevěří čínskému trhu s cennými papíry,“ říká Melanie Ouyang Lum, konzultantka čínského umění. „Boom výstavby bytů se náramně zpomalil. Mnoho lidí pohlíží na umění jako investici.“

Aktuálně je Zhang Daqian, umělec z 20. století známý pro své krajinky, jedním z několika čínských malířů, kteří se připojili k Picassovi a Warholovi jako nejlépe prodávaným umělcům na světě, přestože jejich jména jsou pouze výjimečně zaznamenána vně sběratelských kruhů.

Pro Čínu představuje kultura klíčovou oblast pro ekonomický růst a kypící trh s uměním jako užitečný nástroj měkké síly, zviditelňující pohled na čínskou společnost jako centrum estetiky a krásy a odvracející mezinárodní pohled od témat týkajících se politiky a lidských práv. Číňané jsou znevýhodněni nutností očistit trh s uměním, je to kvůli tomu, že jejich právní systém umožňuje zprostit aukční domy veškeré odpovědnosti, pokud se ukáže, že dílo je padělek.

Problém s padělkem napomáhá vysvětlit příčinu stoupajícího množství neuskutečněných plateb. Během minulých tří let studie Čínské asociace aukcionářů, zabývající se prodeji v aukčních domech v pevninské Číně, zjistila, že asi polovina prodejů uměleckých děl v hodnotě větší než 1,5 milionu dolarů – většina trhu – nebyla dokončena, protože kupec nezaplatil, co měl. (Co se týče hlavních aukčních domů v USA, počet takových případů je podle expertů zanedbatelný.)

„Má to něco společného s všeobecným ovzduším v Číně,“ řekla Zhang Yanhua, předsedkyně asociace. „Jak víte, Číňané se stále ve své zemi pokoušejí ustanovit právní normy.“

Další vysvětlení vlny nedokončených nebo opožděných plateb zahrnují příklady, kdy kupci mají s dražitelem soucit nebo jen nabídnou vyšší cenu, aby zvýšili cenu děl určitého umělce, kterého sbírají.

I když vezmeme v úvahu chybné vykazování příjmů, nárůst nákupu umění během posledního desetiletí byl raketový - s čínskými bankami, státem vlastněnými společnostmi a byznysovými magnáty, neustávajícími v investování do toho úspěšného odvětví. Umění se stalo druhem měny a jeho sbírání se stalo v Číně tak populárním, že aukce jsou často jedno veliké srocní. Čínska televize nabízí více než 20 programů s tipy na sbírání a identifikaci kulturních památek, pozdě v noci se divákům vnucují sliby rychlého zbohatnutí pro ty, kteří za 2 500 dolarů koupí sbírku děl bývalých studentů známých mistrů. Reklama říká – Nakupte dnes a zaručeně budete mít zisk 100 tisíc dolarů. Je jasné, že při takovém zájmu čínští obchodníci s uměním pospíchali do Evropy a Ameriky, aby nakoupili zpět čínské památky. Také došlo k přívalu krádeží čínských starožitností v muzeích. Objevil se černý trh s artefakty, vykradači hrobů vykopávali pohřbené poklady, které by mohli prodat.

V době, kdy jiné trhy přitahují stále méně investorů, balené kolekce maleb v tradičním stylu jsou inzerovány v teleshopingu, jelikož slibují velký potenciál návratu investice. Zájem o řešení slabin trhu může hrát roli v nedávném rozhodnutí Číny uvolnit dlouholetá pravidla, která omezují přístup západních aukčních domů na čínský trh.

Dnes má Sotheby's společný podnik se společností vedenou státem a Christie's vyhrál minulý rok licenci k vytvoření prvního mezinárodního aukčního domu, který bude v Číně moci fungovat nezávisle – to je vývoj, který může sloužit k pěstování soutěže a vyšších standardů na trhu. Paní Zhang, vedoucí aukční asociace, řekla, že příchod západních aukčních domů je jako dát krododýla do rybníku. „Ryby pak plavou rychleji.“

Stoupající cena kultury

Před méně než deseti lety byl čínský trh s uměním stále poměrně ospalý, dědictví Kulturní revoluce, kdy luxusní předměty byly považovány za buržoazní a Rudé gardy prováděly zátahy v domovech a předměty likvidovaly.

Ma Weidu, přední sběratel, který některé předměty získal výměnou za cigarety když Kulturní revoluce znehodnotila umění. Adam Dean.

Ma Weidu, přední sběratel z Peking, líčí jak bylo v 80. letech stále jednoduché zachránit malé artefakty. Řekl, že mu je lidé dávali zadarmo nebo je vyměňovali za pár cigaret. Příležitostně něco málo zaplatil. Řekli by: „Vem si to všechno. Všechno co chci je pračka,“ vzpomíná.

Dražby umění zůstaly vzácné až do počátku 90. let, kdy vláda zrušila omezení týkající se prodeje kulturních památek. Trh

s uměním se ale rozhoupal až v roce 2004, kdy ho popostrčily zvyšující se příjmy.

Ryby a krevety od Qi Baishiho

„Je zde stále veliký rozdíl mezi východem a západem v pochopení, zda zvednutí čísla na aukci je vlastně závazná smlouva nebo ne,“ řekl Philip Tinari, ředitel Ullensova Centra pro Současné umění v Peking. „Někteří mladíci nakoupí na aukci kupu obrazů, vyjdou ven a řeknou, ‘Číslo 13, 11, 7, 6, 5 jsou ta, co nechci.’ To se stává pořád.“

Dnes existuje více než 350 aukčních domů, které obchodují s výtvarným uměním. Dva největší - Poly International Auction company a China Guardian – jsou miliardové společnosti s kancelářemi v několika velkoměstech jako např. Tokyo a New York, a jsou těsně napojené na vládnoucí elity země.

Ale jak trh narostl, odhaluje svou odvrácenou stranu. Analytici říkají, že manipulace s cenami je nekontrolovatelná. Sběratelé a investoři, možná umělecké investiční fondy s velkými investicemi v určitém umělci dílo přeplácejí, aby zvýšili cenu celé jejich sbírky. Experti říkají, že někdy samotné aukční domy přihazují falešné nabídky.

Zatímco se někteří sběratelé hluboce zajímají o své umění, dokonce vystavují ve svých soukromých muzeích, mnoho kupců primárně zajímá investice a následný zisk. Předměty se prodávají dále a dále. Jedna malba od Qi Baishiho, „Ryby a krevety,“ byla na aukcích během deseti let prodána již čtyřikrát. Cena se vyšplhala na 794 tisíc dolarů z původních 30 tisíc v roce 2002.

Příležitosti k opětovnému prodeji jsou prioritou pro mnoho kupců. Na listopadové aukci v Pekingu koupili čtyři muži z Guangzhou několik obrazů v ceně desítek tisíc dolarů. „Většina lidí, které tady vidíte nemá opravdovou práci, jsme obchodníci,“ řekl jeden z nich. Kupujeme obrazy a prodáváme je vzdělaným a bohatým lidem.“

Analytici říkají, že přehazování uměleckých děl přispívá k problému neplacení. Kupec může před aukcí vyhledat sběratele, který se o dílo zajímá, výhodně ho vydražit, ale odmítnout ho zaplatit pokud dohoda se sběratelem padne.

Vystavájecí problémy s placením existují také proto, že čínský trh s uměním je, ekonomicky řečeno, tak mladý a lidé zbohatli také teprve nedávno.

„Je zde stále veliký rozdíl mezi východem a západem v pochopení, zda zvednutí čísla na aukci je vlastně

Aukční domy typicky nezaplacené částky zamaskují a vydávají neuskutečněné transakce za skutečné, dokonce zveřejňují rekordní ceny a zřídka opravují záznamy. To klamně vylepšuje jejich příjmy, což dělá trh ještě žhavějším, ceny se tak podpírají.

Tyto praktiky tak znepokojily čínské představitele, kteří se obávají, že by to mohlo podkopat důvěryhodnost trhu, že se aukční asociace a státní orgány jako ministerstvo obchodu a kultury do problému před několika lety vložily.

Jako část širšího programu reformy teď asociace sbírá data o neplacení a výsledky zveřejňuje ve snaze odhalit pachatele. To motivuje nejen aukční domy vést si černou listinu kupců, kteří nezaplátili. Také se doporučuje, aby aukční domy od potenciálních kupců vyžadovaly vysoké zálohy. Vláda zrušila nebo dočasně zabavila licence 150 aukčních domů v období 2008 – 2011 z různých důvodů, včetně prodávání padělků.

„V novinách jsou stále příběhy o někom, kdo koupil něco za dolar a prodal za milion,“ říká Rui Zhang, který vede předměty zaměřené management a trh s uměním na Tsinghua University v Pekingu. Jiang Yinfeng, umělec, kritik a kurátor řekl, že lidé, kteří kvůli „přehřátému“ trhu trpí jsou často ti, kteří mají málo zkušeností v takových věcech. „Někteří z mých přátel používají své domy jako zástavu, aby mohli koupit umělecké předměty,“ říká. „Někteří si berou půjčky s vysokými úroky.“

Jeden hnací motor, který řídí čínský trh s uměním je zvyk dávání dárků. Ten nabádá provinční úředníky k masovému příjezdu do Pekingu během zářijového festivalu. Zde zacpávají přeplněné silnice jak dovážejí dárky v podobě umění, alkoholu a dalších předmětů nadřazeným vládním úředníkům. Umění je ale také využíváno v lépe propracovaných postupech uplácení. V některých případech úředníci obdrží umělecké dílo s instrukcemi dát ho do aukce; obchodník je využije jako měnu k uplácení, nakoupí ho za nafouknutou cenu a úředníkovi pak dá tučný zisk.

„Není to jako u hotových peněz, zde je hodnota méně zřejmá,“ říká Zhang Pingjie, kurátor Himalájského Muzea Umění v Šanghaji. Zdali je dané dílo pravé často nehraje roli, říká expert, protože kupec stejně počítá s velkým utrácením. Pokud by se pleticha odhalila, pak by malá hodnota padělku znamenala menší trest.

Podplácení veřejných činitelů uměním je tak rozšířené, že Číňani vytvořili výraz k popsání tohoto typu korupce. Říkají tomu „yahui“ nebo „elegantní podplácení.“ K jednomu takovému případu úplatkářství došlo před několika lety ve městě Chongqing, kdy proběhl zátah na gangstery, kteří ovládali autobusy, taxíky a herny. V roce 2009 byl úřady zadržen muž, který zločince ochraňoval: zástupce policejního ředitele tohoto města, Wen Qiang.

Při prohlídce pozemku pana Wena se vynořily hodinky, víno a další předměty ve světě typicky používané k uplácení, včetně 3 milionů dolarů v hotovosti zabalených v olejovém papíře a ponořených v rybníčku. Vyšetřovatelé ale také objevili překvapivě rozsáhlou a drahou sbírku umění ve Wenově horské vile a v dalším domě v Crabapple Moon Residences. Řekli, že dostal více než 100 děl, včetně jemných slonovinových soch a Budhovy hlavy vytesané z kamene. Cenné kaligrafické svitky byly skladovány v keramických nádobách. Obraz přisuzovaný umělci Zhang Daqianovi zůstal na polici. Wen Qiang byl za svoje zločiny následující rok popraven.

„Kdo je na aukčním trhu?“ ptá se Li Yanjun, expert na umění a posuzovatel uměleckých předmětů na Beijing Oriental University. „Vládní úředníci,“ říká. „Schovávají se a nechávají za sebe dražit jiné nebo kupují jejich díla.“

Zbrusu nové starožitnosti

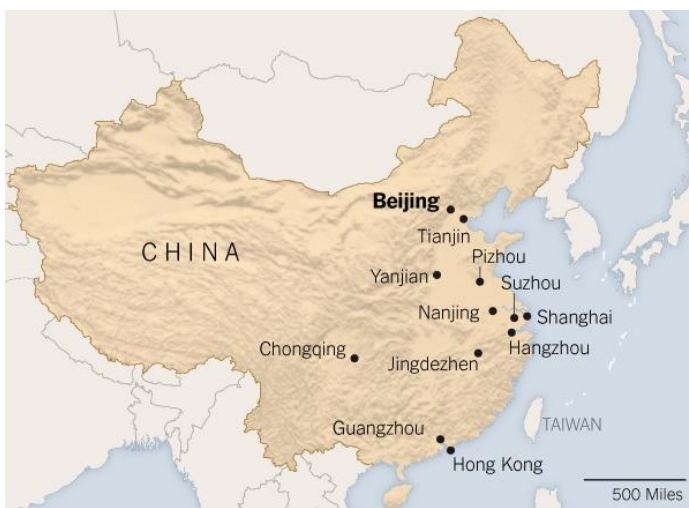

Zdobení jadeitový toaletní stůl a stolička prodané v roce 2011 jako starožitnost z období dynastie Han. Později bylo prokázáno, že byly vyrobeny pouze o rok dříve. China Foto Press.

Stolička a toaletní stůl byla souprava, vytesaná z jadeitu, představovaná jako starožitnost z dynastie Han, datovaná do doby před 2000 lety. Její prodejní cena se na aukci v roce 2011 v Pekingu vyšplhala na 33 milionů dolarů a vyvolala rozruch. Pak ale experti začali poukazovat na to, že v době dynastie Han (206 př.n.l. – 220 n.l.) Číňani na židlích neseděli, ale seděli na zemi. Nakonec lídr jadeitového obchodu z Pizhou, provincie Jiangsu ve východní Číně, potvrdil, že tyto kusy tam byly řemeslníky vyrobeny v roce 2010.

Wang Rumian, bývalý prezident společnosti Pizhou Gemstone a asociace Jade Industry v listopadovém rozhovoru řekl, že to byli obchodníci s uměním, ne výrobci, kdo se rozhodl soupravu vydávat za starožitnost. „Nebylo to tak dobře udělané,“ trval na svém. Bylo to ale dobré na to, aby to ošálilo čínský trh s uměním a dosáhlo rekordní ceny za jadeit toho roku.

Známky falešných starožitností, padělaných obrazů a nepravých bronzů se dnes objevují napříč Čínou. Ve městě Jingdezhen v jihovýchodní Číně malé dílny vyrábějí překrásné reprodukce porcelánu dynastie Ming a Qing. Řemeslníci výrobky vypalují ve dřevem vytápěných pecích, aby jim dodali jemnou texturu a glazuru.

Ve vesnici Yanjian, v centrální provincii Henan, používají na bronz amoniak, aby vyvolali korozi a vyrobili tu samou nazelenalou patinu, která se vytvoří při vystavení venkovním podmínkám. Díky tomu pak zvony nebo rituální nádoby na víno vyrobené před několika dny mohou vypadat jako artefakty vykopané z hrobu. A v Pekingu,

Tianjinu, Suzhou a Nanjingu, velmi nadaní malíři a kaligrafičtí replikují tahy štětcem ctěných mistrů. Takzvané tradiční čínské obrazy, typicky vykreslující přírodní krásu hor, řek a lesů ve starobylém stylu dohromady s kaligrafií jsou tažnými koňmi čínského trhu s uměním. V roce 2012 představovaly téměř polovinu peněz získaných na aukcích. Takže po celé zemi malíři pracují na kopiích mistrů jako Qi Baishi a Fu Baoshi.

„Viděl jsem 700 až 800 lidí v malířské dílně s jasným rozdělením práce, ve které tvořili kopie prací Qi Baishiho,“ říká Zhang Jinfu, profesionální prověřovatel uměleckých děl z Pekingu.

Studie společnosti Artron z roku 2012, shromažďující data o umění, vyhodnotila, že až 250 tisíc lidí z dvaceti čínských měst může být zapleteno do výroby a prodeje padělků. Návštěvy několika z těchto měst v posledních měsících ukázaly, že tato výrobní centra prosperují. Tisíce lidí v městě Jingdezhen, starobylém centru výroby porcelánu, jsou zaměstnány v jeho rušných dílnách, kde shrbení polonazí řemeslníci na hrnčířském kruhu vyrábějí starobylé nádoby. Dále na výrobní lince malíři namáčejí své štětce do inkoustu a na keramiku kopírují obrysy květin nebo tradiční čínské vzory. Obrazy jsou často převzaté přímo z aukčních katalogů, které leží na vedlejším stole.

Jeden z nejznámějších výrobců keramických reprodukcí ve městě Jingdezhen je Xiong Jianjun, který strávil osm let kopírováním Qianlongské vazy na žádost Národního muzea v Pekingu. „Potřebujete studovat základy a dešifrovat, co tenkrát dělali,“ řekl pan Xiong, který řekl, že některé z jeho reprodukcí byly prodány bez jeho svolení jako starožitnosti.

Pracovníci vyrábějící starobylou keramiku z jílu v továrně patřící Xiong Jianjunovi, která se specializuje na takové reprodukcce. Pan Xiong strávil osm let vytvářením kopie Qianlongské vazy na požadavek Národního muzea v Pekingu. Adam Dean

V Číně tradice kopírování odráží více než jednoduchou úctu k minulosti. Chápu to tak, že krása byla zachycena takovým způsobem, který stojí za to napodobit. Není to jako na západě, kde jsou obdivovány nové překvapující věci. Čína si cení tradic a její nejlépe prodávaná díla často vzdávají hold těm vyrobeným před stovkami let. Na prestižních uměleckých školách se studenti zabývají imitováním mistrů. Padělání a podvody nejsou nutně částí tradice, jak říkají experti, nicméně známí malíři jako Zhang Daqian,

kteří zemřeli před 30 lety se bavili klamáním odborníků. „Zhang Daqian se cítil rovnocenný se starými mistry,“ říká Maxwell K. Hearn, předseda oddělení Asijského umění v Metropolitním muzeu umění v New Yorku. „Takže ten pravý test bylo to, zda je schopen je kopírovat.“ Jeden příběh, který ilustruje Zhangův hravý přístup v kopírování se týká jeho cesty v roce 1967 za shlédnutím výstavy prací umělce Shitao, malíře ze 17. století v Muzeu umění na Michiganské univerzitě. Jeho průvodci byli hrdí, že mu můžou ukázat díla tak známého malíře, který zemřel před více než dvěma sty lety. Takže pak byli překvapeni, když se Zhang

začal smát, označoval různá díla na zdi a říkal: „Tohle jsem udělal! A tohle.“ „To je způsob jak Zhang Daqian mluvil,“ říká Marshall Wu, vysloužilý profesor na Michiganské univerzitě, který se se Zhangem poprvé setkal v 60. letech. „Nikdy jste doopravdy nevěděli, jestli mluví vážně nebo si dělá srandu. Ale Shitaových obrazů padělal mnoho.“

Zhangova díla dnes slouží jako modely pro malíře Liang Zhaojina v Pekingu, který s mistrem studoval a dnes pracuje ve svém vlastním klasickém stylu, který je založený na této tradici.

Liang Zhaojin, Jonah M.

„Mistru Zhangovi vzdávám čest převzetím a prosazováním jeho stylu,“ říká.

Samozřejmě je jednodušší padělky odhalit pokud je umělec stále naživu. Artron v poslední době shromáždil 100 děl přisuzovaných populárnímu malíři He Jiayingovi a s jeho pomocí bylo odhaleno, že 80 z nich byly padělky. „V podstatě všechno je kontrolováno prostředníky,“ říká Wu Shu, spisovatel, který se vydával za obchodníka s uměním a vydal tři knihy na toto téma, včetně ‘Kdo šídí Čínu?’ „Zboží se obvykle dělí do tří kategorií:

nejkvalitnější věci jdou do aukce, průměrně dobrá díla jdou na trh se starožitnostmi a podřadná díla jdou na bleší trhy,“ říká pan Wu.

Experti říkají, že někteří čínští obchodníci a překupníci podstrkují díla na aukce pozměňováním starých prodejních katalogů, aby jim vytvořili původ a – když všechno ostatní padne – podplácí specialistu aukčního domu, aby podezřelý objekt zahrnul. Aukční domy potřebují působivé zásilky, aby přitáhly sběratele a experti říkají, že při zoufalém nedostatku zboží jich mnoho objednává padělky. „Řekl bych, že 80 % předmětů v malých a středně velkých aukčních domech jsou repliky,“ říká Xiao Ping, významný malíř, který původně pracoval jako ověřovací poradce pro Muzeum Nanjing.

Nesmrtelná kreativita

Qi Baishi byl mistr všedních věcí. V létě 1957, kdy se jeho zdraví neustále zhoršovalo, vešel malíř do studia ve svém tradičním sídle v Pekingu, namočil svůj štětec do inkoustu a vytvořil portrét pivoňky. O tři měsíce později zemřel ve věku 93 let.

„To bylo to poslední dílo, které dokončil,“ řekl jeho vnuk Qi Bingyi, který dílo schovává zamčené ve svém domě. „Mám ho přímo tady. Chcete ho vidět?“ říká před rozbalením díla návštěvníkům.

Nicméně podle aukčních záznamů a rozhovorů s experty a rodinou Qi Baishiho, jeho smrt jen velmi málo omezila jeho produktivitu. Naznačují, že rostoucí hodnoty a jeho popularita jako jednoho z největších čínských moderních malířů vedou k záplavě trhu jeho díly. Liu Xilin, editor „Kompletních děl Qi Baishiho na Pekingské Akademii výtvarného umění“, říká, že asi polovina, mnohá i většina děl Qi Baishiho, které se dostanou na aukce je padělaná. „Vidím to jen při pohledu do jejich katalogů.“ V posledních dvaceti letech byla díla Qi Baishiho dána do aukcí v Číně více než 27 000 krát. Známkou této mánie je to, že v roce 2011 přišlo na trh 5 600 děl přisuzovaných Qi Baishimu, zatímco v roce 2000 jich bylo 381.

Qi Baishi, často imitovaný moderní mistr tradičních čínských maleb, který zemřel v roce 1957. ImageChina

Qi Baishi, se narodil v roce 1864 do venkovské rodiny, pásal krávy a pracoval jako učedník u tesaře dokud ve svých 27 letech nezačal malovat. Sláva přišla o několik desetiletí později potom, co se přestěhoval do Pekingu a převzal plynulý, téměř kaligrafický styl s využitím inkoustové malby. Specializoval se na svěží krajiny, přírodní portréty, begonie, vážky, kobylky, žáby, kuřata, kraby, krevety, hodně krevet. Vědci tvrdí, že byl produktivní a za svůj život vytvořil něco mezi deseti a patnácti tisíci díly. Z těch jsou asi 3 tisíce ve sbírkách hlavních muzeí a o některých se myslí, že byla zničena během japonské invaze ve 30. letech nebo během Kulturní revoluce, kdy Rudé gardy vykrádaly a okupovaly jeho rodinný dům.

Nicméně aukční záznamy ukazují, že k prodeji bylo od roku 1993 nabídnuto více než 18 tisíc význačných děl Qi Baishiho, nemožné číslo,

pokud jsou odhady správné. V loňské studii Artron sděluje, že mnoho z vůdčích čínských umělců je paděláno, ale žádný z nich tak jako Qi Baishi. Arnold Chang, který vedl oddělení Čínské

malby v Sotheby's v 80. letech je stejně důrazný. „Není žádných pochyb“, říká, „že na trhu je zdaleka více děl připsaných Qi Baishimu než mohl vůbec kdy namalovat, i kdyby měl skupinu pomocníků – kterou taky pravděpodobně měl.“

Skoro každé větší město v Číně má obchodníka s uměním, který tvrdí, že má přístup k vysoce kvalitním padělkům Qi Baishiho. Ty jsou často prodávány jako reprodukce, stejně jako mnoho dalších zde umně vyrobených padělků, ale experti říkají, že mnoho z nich neustále končí na aukcích označené jako originály.

Vlastní příbuzní Qi Baishiho, z nichž někteří jsou malíři, sami sebe horlivě propagují jako potomky slavného umělce s cílem prodat vlastní díla v jeho stylu. „Někteří vzdálení příbuzní dokonce ani neumí moc dobře kreslit a přece vystoupí a tvrdí, že jsou z rodiny Qi Baishiho,“ říká Qi Binghui, umělcova vnučka. „Pokud se něco chystáš udělat ve jménu dědečka, tak by

to mělo alespoň dosahovat jeho standardu.“ Členové rodiny říkají, že byli tlačeni k tomu, aby autentizovali padělky, pózovali s kusy, které by mohly jít do dražby a dokonce i masově produkovali slavná díla Qi Baishiho. „Mohu vám říci, že jednou jsem byla požádána jet do Thajska, abych potvrdila pravost sadu dvaceti falešných obrazů, které byly přisuzovány mému dědečkovi. Ta osoba se pokoušela obrazy v Thajsku prodat a měl chtěl k tomu, abych kupce ujistila, že jsou pravé.“

Problémy týkající se padělků Qi Baishiho jsou dnes pro aukční domy výzvou. China Guardian, veliký aukční dům, říká, že má záviděníhodný rekord v odhalování padělků a většina expertů souhlasí, že jeho reputace je na tom lépe než reputace všech ostatních. China Guardian ale v roce 2011 nabízel obraz „Orel sedící na borovici“, klasický mistrovský kus, který malíř vytvořil před desetiletími na počest narozenin pozdějšího prezidenta Čankajška. Dílo bylo nabídnuto k prodeji bývalým taxikářem Liu Yiqianem, který se stal bohatým finančníkem a jedním z největších čínských sběratelů umění. Obraz prodával jako soubor společně s kaligrafickým dvojverším, který Qi Baishi napsal k doplnění obrazu. Aukční dům vyhodnotil, že by mohl přinést až 20 milionů dolarů.

Jednoho květnového večera se dražba tohoto díla táhla více než 30 minut, protože se sběratel v místnosti předháněl s někým, kdo své nabídky sděloval po telefonu. Když kladivo uhodilo při rekordních 65,4 milionech dolarů, v sálu vybuchl potlesk. Nicméně euforie netrvala dlouho. Posuzovatel umění Mou Jianping již brzy naznačil, že by dílo mohlo být padělané a dražitel se rozhodl nezaplatit. O dva roky déle se kupec definitivně rozhodl od koupě odstoupit. Pan Liu odmítl neúspěšný prodej komentovat.

V listopadu ředitel a vice prezident aukčního domu China Guardian při rozhovoru řekl, že problém neplacení je na trhu „velmi neblahý fenomén,“ ale bude se proti němu bojovat. Jeho společnost snížila míru neplacení za ty nejdražší předměty na 17 % v roce 2012. „Je to nedostatkem respektu,“ říká. „To je problém celé společnosti.“